

פרשת שלח לד

פחד, זהות וכישלון מנהיגותי קולקטיבי

פרשת שלח מתארת את אחד המשברים הדרמטיים בתורה: שליחת שנים-עשר המרגלים לארץ כנען. עשרה מהם שבים ומדווחים דו"ח הממוטט את רוח העם:

"לֹא נוֹכַל לַעֲלוֹת אֶל הָעָם כִּי חָזָק הוּא מִמֶּנּוּ... וְנָהִי בְעֵינֵינוּ כְּחֻגְבִּים" (במדבר יג, לא-לג).

הרב זקס מגדיר זאת בחריפות: "זהו אולי הכישלון המנהיגותי הקולקטיבי החמור ביותר בתורה." והרי המרגלים ידעו היטב מי הם. הם יצאו ממצרים לאחר עשר מכות. הם חצו את ים סוף. הם שרו: "נִמְגְּוּ כָּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן" (שמות טו, טו). ואכן, רחב מאשרת זאת לימים: "נִפְּלָה אֵימַתְכֶם עָלֵינוּ" (יהושע ב, ט).

הבעיה לא הייתה במציאות – אלא בתודעה. המרגלים ראו עצמם כחגבים, ולכן הפכו לכאלה. הרב זקס מדגיש כי מנהיגות נבחנת ביכולת להעניק ביטחון. הוא מצטט את רוזאבת' מוס קאנטר:

"הדבר המרכזי במנהיגות איננו המנהיג
אלא הדרך שבה הוא גורם לאחרים לבטוח
בו."

אחת המשימות הבסיסיות של כל מנהיג,
מראש ממשלה עד ראש משפחה, היא לתת לאנשים
תחושת ביטחון: ביטחון עצמי, ביטחון בקבוצה שהם חלק
ממנה, ביטחון במשימה עצמה. המנהיג חייב להאמין
בעם שהוא מוביל, ולהקרין אליו את האמונה הזו.

אך הוא מוסיף הבחנה עמוקה יותר: לא אופטימיות היא
הנדרשת, אלא תקווה. "אופטימיזם הוא האמונה שיהיה
בסדר; תקווה היא האמונה שביחד נוכל לגרום לכך
שיהיה בסדר."

מעובד מתוך האתר של הרב זקס וספריו השונים
לקריאה בהרחבה סרקו את הברקוד

מנהיגות - מודל לחקוי

פחד מפני הצלחה - חטא אציל

הרב זקס מביא את פירושו המהפכני של הרבי מלובביץ'. **המרגלים לא פחדו מכישלון - אלא מניצחון.** במדבר חיו בקרבת אלוהים גלויה: מן, מים מן הסלע, ענני כבוד. בארץ יצטרכו לחרוש, לזרוע, להילחם ולבנות מדינה. הרב זקס מסביר: הם חששו מהמעבר מן החיים הניסיים אל האחריות הארצית.

זהו פחד עמוק: פחד מפני הצלחה. הצלחה מביאה עמה אחריות וציפיות. הרב זקס כותב: "להיות יהודי הוא להיות סוכן של תקווה." המרגלים ביקשו לשמר רוחניות מנותקת; התורה מבקשת קדושה בתוך מציאות.

תקווה מול תבוסתנות

המנהיגות היהודית אינה נמדדת בהערכת סיכונים בלבד אלא ביצירת אמון. **המרגלים ראו את הקשיים והסיקו תבוסה; יהושע וכלב ראו את אותה מציאות והוסיפו אמונה.** הפער איננו מודיעיני אלא נפשי. כאשר אדם רואה עצמו כחגב - כך יפעל. כאשר הוא מרים עיניו לשמים - הוא מגלה כוח. **מנהיגות היא יצירת תודעה של תקווה משותפת.**

עקרונות
במנהיגות

טיפ מנהיגותי

המנהיגות איננה נבחנת בגודל האתגרים
אלא בגודל האמון שהיא יוצרת.
כאשר אתה מלמד אנשים להרים עיניים –
אינך משנה רק את מצבם, אלא את זהותם.

עקרונות בחינוך

צוותי חינוך:

- **ביטחון קבוצתי:** האם אנו מקרינים אמון ביכולת תלמידינו – גם מול אתגרים מורכבים?
- **תודעה עצמית:** כיצד אנו מזהים מצבים שבהם תלמידים רואים עצמם "כחגבים"?
- **התמודדות עם פחד:** כיצד אנו מדברים עם תלמידים על פחד מכישלון ופחד מהצלחה?

תלמידים:

- **תפיסה עצמית:** מתי אתה מרגיש "כחגב" – ומה יכול לעזור לך להרים ראש?
- **אחריות:** האם אתה מפחד יותר מכישלון או מהצלחה?
- **אמון עצמי:** כיצד הצלחות עבר מחזקות אותך מול אתגרים חדשים?

